

Kvalitetsberättelse 2022

Barn- och ungdomar inom socialnämndens verksamheter

Innehållsförteckning

Inledning	3
Kvalitet i verksamheten	3
Fokusområden för kvalitetsarbetet under året	4
Underlag för bedömning	8
Verksamhetens förutsättningar.....	8
Statistik och kvalitetsregister	8
Brukarundersökningar	9
Systematisk uppföljning	10
Avvikelser, synpunkter och klagomål	12
Bedömning av kvalitet	14
Förbättringsområden	15

Inledning

Kvalitetsberättelsen redovisar det systematiska kvalitetsarbete som har genomförts under det gångna året för att utveckla och förbättra det stöd och den service som ges inom nämndens verksamheter.

Verksamhetens uppdrag är att öka den enskildes och familjens förutsättningar att leva under så bra levnadsvillkor som möjligt samt att stärka den enskilde i att leva ett självständigt liv. Detta innebär att verksamheten ska bidra till att skapa förutsättningar för trygga uppväxtvillkor för de barn och unga som verksamheten möter samt sträva efter lösningar som tar tillvara individens eller familjens egna resurser. Det primära uppdraget är att erbjuda de barn, unga och föräldrar som kommer i kontakt med verksamheten en lättillgänglig och kunskapsbaserad socialtjänst.

Verksamheten styrs av lagstiftning, dess intentioner, politiskt fastställda mål och givna ekonomiska förutsättningar. Verksamheten ansvarar för hela processen från tidiga förebyggande insatser, utredning som ligger till grund för behovsbedömning av insatser, till utförande och uppföljning av insatser. Merparten av insatserna utförs i egen regi.

Målgrupperna som omfattas av denna kvalitetsberättelse är barn och ungdomar i åldrarna 0 till 20 år och som är i behov av skydd och/eller stöd från socialtjänsten. Verksamheten erbjuder även stöd till anhöriga till personer som omfattas av målgruppen.

Kvalitet i verksamheten

Den verksamhet som bedrivs inom nämndens ansvarsområde ska vara av god kvalitet, vilket innebär att verksamheten uppfyller de krav och mål som gäller för verksamheten enligt lagar och andra föreskrifter.

Socialtjänsten ska arbeta utifrån följande kvalitetsfaktorer:

Kunskapsbaserad verksamhet

Socialtjänstens insatser och service ska utföras utifrån bästa tillgängliga kunskap och evidens. Medarbetarna ska ha den kompetens som krävs för sitt uppdrag.

Verksamheter ska genom systematisk uppföljning säkerställa att det stöd som ges får önskat resultat. Det som vid uppföljningen inte visar sig ge resultat ska ersättas av andra arbetssätt.

Hög delaktighet

Verksamheter ska bedrivas med respekt för den enskildes självbestämmande och integritet. Hänsyn ska tas till den enskildes önskemål om när, var och hur insatser utförs. Verksamheter ska, genom att fråga den enskilde, systematiskt följa upp hur de som möter verksamheten upplever det stöd och den service de fått med syftet att utveckla verksamheten.

Hög säkerhet, trygghet och gott bemötande

Den enskilde ska känna sig trygg med att beslut fattas på ett rättssäkert sätt samt ges information om vad som ligger till grund för beslutet och vad det innebär.

Utförandet av insatser ska ske på ett sådant sätt att den enskilde känner sig trygg med att hen alltid får det hen har blivit beviljad och blir behandlad väl. Verksamheter ska sträva efter hög kontinuitet för den enskilde gällande personal och arbetsmetoder.

God tillgänglighet och insatser inom rimlig tid

Det ska vara lätt för kommuninvånarna att hitta information om och kontakta socialtjänstens verksamheter. Information och kontaktvägar ska vara anpassade för alla målgrupper och ge förutsättningar för jämlika villkor. Beslut och insatser ska ges inom rimlig tid utan att väntan innebär negativa konsekvenser för den enskilde.

Helhetssyn och samordning

Den enskilde ska uppleva att stödet är samordnat. Insatser och service ska präglas av en helhetssyn på individen och samordning med andra aktörer ska säkerställas.

Resurser används där de kommer målgruppen till störst nytta

Verksamheternas arbete ska sträva efter att uppnå högsta möjliga kvalitet i förhållande till resursanvändning. Detta innebär både effektivitet i hur insatser och service utförs och att arbetet möter målgruppens behov. Resurser ska användas där de kommer målgruppen till störst nytta.

Fokusområden för kvalitetsarbetet under året

Verksamheten har under året påbörjat ett omställningsarbete mot en första och en andra linjens socialtjänst. Den första linjens socialtjänst ska vara öppen och lättillgänglig och inte utreda mer än nödvändigt, fokus ska ligga på stödinsatser och finnas tillgänglig där målgrupperna finns. Kommunens förvaltningar och regionens verksamhetsgrenar ska ha en enkel och tydlig samordning runt den enskilde. I den andra linjens socialtjänst ska individer som har omfattande dygnet-runt behov ges stöd och även här ska arbetssätten präglas av tillgänglighet, helhetssyn och samordning. Insatserna som erbjuds ska vara evidensbaserade.

Samtliga individer och familjer som kommer i kontakt med verksamheten ska möta en lättillgänglig och kunskapsbaserad socialtjänst. Med lättillgänglig socialtjänst menas att det är enkelt att få stöd och hjälp utifrån sitt behov både vad gäller biståndsbedömda insatser och stödinsatser utan biståndsbeslut. Med kunskapsbaserad socialtjänst menas att insatser ska utföras utifrån bästa tillgängliga kunskap och evidens samt att medarbetare ska ha rätt kompetens för sitt uppdrag.

Verksamheten har tagit fram en målbild, både för medborgare i behov av stöd från individ- och familjeomsorgen och för medarbetare, om vilken förflyttning verksamheten ska ha genomfört fram till 2026.

Målbild för medborgare

- Fler tar del av våra förebyggande insatser
- Fler deltar i icke biståndsbedömda insatser inom öppenvård och förebyggande verksamhet
- Färre individer och familjer utreds
- Fler får en insats tidigt under pågående utredning
- Samtliga får insatser utifrån bästa tillgängliga kunskap

Målbild för medarbetare

- Ändrade arbetssätt – Färre individer som utreds, kortare utredningstider och snabbare insats för individen och familjen
- Kunskapsbaserad stödinsats istället för utredning – vid förhandsbedömning ska fler erbjudas icke biståndsbedömda insatser, som inte behöver föregås av en utredning, för att stöd ska ges skyndsamt och verksamhetens resurser nyttjas på bästa sätt.
- Fördjupade utredningar där behoven är omfattande och komplexa
- Fler medarbetare som arbetar med tidiga insatser
- Metoder och arbetssätt som möter familjen familjeorienterat – detta ska gälla över hela verksamheten då en familj är aktualiserad på både barn- och ungdomssektionen och vuxensektionen.
- Teambaserade arbetssätt för de som är i behov av omfattande stöd – medarbetare från myndighetsutövning och utförare arbetar i team runt familjerna

Förebyggande verksamhet

Tidiga och förebyggande insatser är en förutsättning för att minska risken för att utveckla allvarlig social problematik. Det ska vara känt för barn, unga och föräldrar vilket stöd som erbjuds. Under året har verksamheten på olika sätt arbetat för att göra förebyggande och tidiga insatser mer kända för föräldrar, barn och unga.

Verksamheten ansvarar för samordningen av kommunens preventionsarbete. Målsättningen med preventionsuppdraget är att Huddinge kommun ska arbeta systematiskt och evidensbaserat för att tidigt förebygga missbruk, våld i nära relation och främja psykisk hälsa. I kommunens preventionsuppdrag finns ett särskilt fokus på kommunens barn och unga där skyddsfaktorerna trygga familjerelationer och främjande av skolframgång ska prioriteras. Preventionsarbetet utgår från tre handlingsplaner där de övergripande målen är:

- Nyttjande av alkohol, narkotika, doping, tobak och spel (ANDTS) minskar
- Våld i nära relation (VINR) upphör
- Främja den psykiska hälsan

Under året har fokus legat på att göra handlingsplanerna kända i samtliga berörda förvaltningar samt att ta fram en god grund för samordning och samverkan kring aktiviteterna i kommunens tre handlingsplaner. De aktiviteter som genomförts under året är främst kopplade till kompetensutveckling för medarbetare samt informationskampanjer riktade till Huddinges medborgare. Stockholmsenkäten¹ har också genomförts, analys av resultaten pågår och kommer att tas om hand av respektive skola och förvaltning.

För att nå föräldrar som är i behov av stöd i sitt föräldraskap har verksamheten haft fokus på utveckling av såväl familjecentralernas som föräldrarådgivarnas arbete var för sig samt hur de kan samverka för familjens bästa. Föräldrarådgivarna som utgår från utvalda skolor i Flemingsberg, Vårby, centrala Huddinge och Skogås samarbetar tätt med skolan. Föräldrarådgivarna kan genom samarbetet med skolan erbjuda ett lättillgängligt stöd till föräldrar.

Svenska och internationella studier visar att föräldraskapsstöd i grupp har positiva effekter för både föräldrar och barn. Hälsoekonomiska studier har dessutom visat att effekter kan åstadkommas till en relativt liten kostnad. Verksamheten har arbetat med att nå fler föräldrar genom att göra stödet lättillgängligt, exempelvis genom digitala grupper. Verksamheten använder flera evidensbaserade föräldrastödsprogram som riktar sig till föräldrar med barn i olika åldrar.

- Trygghetscirkeln är en kurs som vänder sig till föräldrar med barn mellan 0–6 år. Syftet med kursen är att stärka föräldrars förmåga att läsa av, tolka och möta sina barns grundläggande behov och på så sätt skapa trygghet hos barnet. Målet är att hjälpa föräldrar att nå fördjupad förståelse för barns behov av känslomässigt stöd från sina föräldrar.
- ABC (Alla Barn i Centrum), är en universell metod som syftar till att stärka föräldrar i sitt föräldraskap. Utbildningen om fyra träffar vänder sig till föräldrar med barn mellan 3–12 år samt ABC tonår, som vänder sig till föräldrar till barn mellan 13–18 år.
- KOMET är en metod som vänder sig till föräldrar som ofta hamnar i konflikt med sitt barn. Stödet ges som föräldrautbildning i grupp. Det kortsiktiga syftet är att öka föräldrarnas positiva samspel med sina barn och att förbättra deras förmåga att hantera vardagsproblem och konfliktsituationer. Tanken är att minska risken för att barnen, på längre sikt, ska utveckla allvarigare beteendeproblem.
- Föräldraskap i Sverige (FÖS), vänder sig till föräldrar som är födda i ett annat land och har barn 0–18 år. Föräldragruppen ges även på arabiska och engelska.
- Fridlyst är en väl etablerad verksamhet inom anhörigstödet som vänder sig till barn som lever med föräldrar som har problem med missbruk, psykisk ohälsa eller föräldrar som är skilda och har svåra samarbetsproblem och som till följd av detta har en ökad risk för att utveckla problem med egen psykisk ohälsa och missbruk. Grupperna är alltid fulltaliga och utvärderingarna visar att barnen fått stöd och hjälp att bearbeta sina upplevelser tillsammans med andra barn. Utvärderingarna vittnar också om att känslan av att inte behöva ta ansvar för sin förälders problem och att man inte är ensam om sin upplevelse är till hjälp för barnen.
- Ungdomsmottagningen har under året fortsatt ge stöd till ungdomar som utsatts för sexuella övergrepp. Ungdomarna träffas i ett strukturerat grupprogram om 12 tillfällen och modellen har utifrån deltagarnas utvärdering kontinuerligt utvärderats och anpassats. Utvärderingarna visar på att deltagarna fått stöd och hjälp att bearbeta sina upplevelser.

Stöd till barn och unga – behov av fortsatt utveckling 2023

- För att förenkla för barn och unga att komma i kontakt med socialtjänsten har ett arbete med att utveckla en chattfunktion pågått under året. Tanken är att barn och unga som tar kontakt med socialtjänsten via chattfunktionen ska kunna vara anonyma. Arbetet med att hitta en lösning för en anonym chattfunktion som uppfyller krav på säkerhet har stött på problem och kommer att fortsätta under 2023.
- Barn mellan 10–12 år är i en utsatt ålder och verksamheten ser att det finns risk att enstaka unga dras in i socialt nedbrytande beteende samt utvecklar psykisk ohälsa. Verksamheten har under året fortsatt att utveckla arbetssätt och aktiviteter för att nå fler i åldersgruppen som är i behov av stöd, bland annat har så kallat fältfika genomförts till barn inom målgruppen i fyra av kommunens områden. Varje

¹ Stockholmsenkäten genomförs vartannat år och är en enkätundersökning som besvaras av ungdomar i årskurs 9 och i år 2 på gymnasiet med syfte att kartlägga och följa utvecklingen över tid när det gäller ungdomars levnadsvillkor.

vecka nås mellan 50–100 barn. Vidare har verksamheten deltagit under föräldramöten på skolor med syfte att nå ut till föräldrar med information om tidigt stöd som motverkar att barn och unga hamnar i social utsatthet. Utveckling av arbetet med målgruppen kommer att fortsätta under 2023.

- Under året har ett nära samarbete med polisen etablerats i syfte att nå fler unga brottsutsatta. Verksamheten ser en viss ökning av antalet brottsofferstöd. Arbetet kommer att fortsätta under 2023.

Myndighetsutövning för barn och unga

Socialtjänstens myndighetsutövande arbete med barn och unga regleras dels i lagar och förordningar och dels i föreskrifter och allmänna råd. En rättssäker handläggning, god förvaltning av verksamheten och ett gott bemötande är viktiga hörnstenar i arbetet liksom att arbetet behöver bygga på evidensbaserad praktik och bästa tillgängliga kunskap. Att ta tillvara barns och föräldrars synpunkter och åsikter är också nödvändigt för att utveckla verksamheten.

Utredning

Verksamheten arbetar löpande med brister som identifierats genom utredningar enligt lex Sarah. I den mest komplexa delen inom utredningsarbetet gällande barn 0–12 år har särskilt fokus lagts på att säkerställa en rättssäker handläggning. Barnenheten tog under 2021 fram nya arbetssätt som under 2022 delvis implementerats. Skälet till att det inte fullt ut är implementerat är att verksamheten har haft svårigheter att rekrytera medarbetare med rätt kompetens och erfarenhet. Flera medarbetare är nya i yrkesrollen vilket medför ett ökat behov av introduktion och stöd till medarbetaren och att implementering av nya arbetssätt tar längre tid. För att komma till rätta med kompetensförsörjningen finns en åtgärdsplan framtagen. Målsättningen med de förändrade arbetssätten är att barn och deras familj vid behov av insats ska få stöd snabbt som möjligt samt att de inte ska vara aktuella längre än nödvändigt, vilket till viss del inte uppfylls idag till följd av långa utredningstider.

Under året har verksamheten kartlagt i vilken utsträckning familjer får en beviljad insats i de fall aktualiseringsorsaken är våld. Utifrån kartläggningen har ett arbete påbörjats med att förändra nuvarande arbetssätt. Familjen ska erbjudas insats direkt vid aktualisering, då är motivationen i regel som högst och fokus ska ligga på insats istället för utredning. För att stödja i det arbetet har verksamheten tillsatt en metodutvecklare.

Under 2022 har verksamheten fortsatt att utveckla arbetssätt för att barn inte ska behöva bli akut placerade i jourhem. En placering utanför det egna hemmet är ett stort ingrepp i det enskilda barnets liv. Innan en placering blir aktuell säkerställs att verksamheten har undersökt alla möjligheter för barnet att fortsatt bo tillsammans med sina föräldrar. När verksamheten identifierar att det finns risk för att barnet behöver placeras genomförs ett intensivt med barnets hela nätverk i syfte att hitta trygghetspersoner som kan vara ett skydd för barnet. Parallellt kan också insatser ges till barnets föräldrar med målet att barnet fortsatt kan bo kvar i sin hemmiljö.

Arbetet med samordnad individuell plan (SIP) har fortsatt utvecklats i samarbete med bland annat barn- och utbildningsförvaltningen. Berörda förvaltningar och externa aktörer arbetar utifrån den modell som tagits fram inom ramen för den lokala BUS-samverkan (Barn i behov av särskilt stöd). Modellen innebär att grundskolan kan kalla till SIP-möte vilket bidrar till att barn och unga får möjlighet till ett tidigare stöd samt att samverkan mellan familj, socialtjänst, region och skola ökar. Arbetet kommer att fortsätta under 2023 och planen är att förstärka arbetet med så kallade SIP-samordnare² från individ- och familjeomsorgen och barn- och utbildningsförvaltningen.

Den 1 juli 2021 trädde nya bestämmelser i föräldrabalken i kraft som syftar till att stärka barnrättsperspektivet i vårdnadstvister. Verksamheten har genomfört obligatoriska informationssamtal. Inom ramen för informationssamtalen har föräldrarna fått erbjudande om samarbetssamtal alternativt samtalsserien Hela barn³. Föräldrarna har också fått information om hur barn kan reagera om föräldrarna är i konflikt med varandra. Målsättningen är att minska antalet vårdnadsutredningar och verksamheten hoppas kunna se effekt av detta under nästkommande år.

² SIP-samordnare – medarbetare i linjeorganisation som har ett utökat ansvar att utveckla och förbättra arbetet med SIP-samordnad individuell plan.

³ Hela barn är en barnfokuserad samtalsserie med fem strukturerade samtal för föräldrar som har separerat och som har svårt att samtala om frågor som rör det gemensamma barnet.

Biståndsbedömda öppenvårdsinsatser

- Under året har enheterna för myndighetsutövning tillsammans med öppenvården arbetat med att samtliga biståndsbedömda insatser på individnivå ska innehålla uppföljningsbara och mätbara mål samt en uppföljning av den enskildes målluppfyllelse. Arbetet kommer att fortsätta under 2023.
- Barn med hög skolfrånvaro behöver tidigt uppmärksammas och under året har verksamheten i samverkan med barn- och utbildningsförvaltningen samt gymnasie- och arbetsmarknadsförvaltningen genomfört en förstudie gällande hur verksamheterna arbetar med målgruppen. Arbetet har finansierats med externa medel från uppdrag psykisk hälsa. Målsättningen är att i ett tidigt skede uppmärksamma elever med hög skolfrånvaro för att kunna sätta in rätt åtgärder i tid. Kartläggning av barnets behov och resurser, barnets och familjens delaktighet samt god samverkan mellan professionella aktörer runt barnet bedöms vara avgörande framgångsfaktorer. Utifrån förstudien kommer en arbetsmodell att tas fram och implementering av nya arbetssätt kan starta hösten 2023.
- Barn med funktionsnedsättning i kombination med social utsatthet är en särskilt utsatt grupp och verksamheten har identifierat risker gällande att dessa barn inte får de insatser de behöver. Samverkan mellan socialnämnden och vård- och omsorgsnämnden följs kontinuerligt upp för att säkerställa att dessa barn får rätt stöd. En arbetsgrupp har undersökt möjligheterna att öppna ett hem för vård eller boende (HVB-hem) för målgruppen. Det arbetet kommer att fortsätta under 2023.
- Målgruppen unga med kriminellt beteende ska erbjudas insatser som tillgodoser behoven av stöd och skydd. Under året har två projektjänster tillsatts som har i uppdrag att arbeta uppsökande samt motiverande och stödjande från aktualisering till avslut av insats. Arbetet kommer att fortsätta under 2023 och kommer sannolikt intensifieras utifrån kommunens avtal att arbeta utifrån strategin GVI – Group Violence Intervention, på svenska översatt till gruppvåldsintervention⁴.

Placerade barn

- Kunskap visar att placerade barn har sämre fysisk och psykisk hälsa samt sämre tandstatus jämfört med barn som inte är placerade. För att placerade barn ska få sina behov tillgodosedda har verksamheten tagit fram en rutin som syftar till att säkerställa att placerade barns hälsa undersöks och följs upp.
- De ändrade reglerna i socialtjänstlagen som började gälla från den 1 mars 2021 syftar till ett tydligare fokus på familjehemsplacerade barns långsiktiga boende och barnets upplevelse av trygghet på lång sikt. Senast när barnet varit placerat i två år ska vårdplanen revideras. Verksamheten har påbörjat arbetet med att förändra arbetssätt i syfte att följa det nya regelverket och på så vis stärka familjehemsplacerade barns trygghet och säkerhet.
- Verksamheten har fortsatt arbetet med att stärka familjehemsplacerade barns behov av en trygg och säker vård genom att erbjuda stöd till biologiska föräldrar samt stöd till att utveckla fungerade umgängen mellan de familjehemsplacerade barnen och deras biologiska föräldrar och nätverk. Detta arbete genomförs genom anställda familjebehandlare inom ramen för ett projekt som påbörjades 2021. Arbetet kommer att fortsätta under 2023.

⁴ GVI, gruppvåldsintervention är strategi där flera amerikanska studier visar på positiva effekter vad det gäller att förhindra grovt och dödligt våld i kriminella miljöer. Kommunen har skrivit ett samverkansavtal med polisen och kriminalvården.

Underlag för bedömning

Verksamhetens förutsättningar

Den 1 juli 2022 infördes nya bestämmelser i lagen (1990:52) med särskilda bestämmelser om vård av unga, LVU. De nya bestämmelserna handlar bland annat om följande:

- Vård enligt 2 § LVU får inte upphöra förrän omständigheterna har förändrats på ett varaktigt och genomgripande sätt.
- Obligatoriskt att överväga flyttningsförbud vid upphörande av vård av barn i familjehem.
- Obligatoriskt att följa upp barnets situation när tvångsvården upphör.
- Övervägande av vårdnadsöverflytt efter två år i samma familjehem.
- Drogtest av vårdnadshavare eller förälder inför umgänge vid vård med stöd av 2 § LVU.
- Drogtest av vårdnadshavare inför prövning av om vård med stöd av 2 § LVU ska upphöra.

Volymer inom barn och unga fortsätter öka i en högre grad än befolkningstillväxten i kommunen. Bedömningen är att verksamheten har haft tillräckliga resurser i form av budget och personal för att bedriva verksamheten.

Under året har antalet barn placerade i familjehem och barn som är jourhemsplacerade i väntan på familjehem ökat markant. Arbetet är komplext och ökningen beror bland annat på stora syskonskaror samt att det i flera familjer förekommit våld som inte upphört trots öppenvårdsinsatser till hela familjen. Detta har skapat ett behov av att under året se över familjemshemsenhetens resurser.

Jourhemplacering unika individer		
År 2020	År 2021	År 2022
18	36	45

Familjemshemsplacering unika individer		
År 2020	År 2021	År 2022
76	79	89

Ett flertal olika statsbidrag har möjliggjort förstärkningar i kärnverksamheten. Satsningar har gjorts på utveckling av tidiga samt förebyggande insatser vilket har bidragit till ökade möjligheter att styra och leda verksamheten mot fokusområdena lättillgänglig och kunskapsbaserad socialtjänst.

En av utmaningarna är att det är svårt att säkerställa att verksamheten når de barn, unga och familjer som allra mest behöver verksamhetens stöd. Desinformation gällande vad som är socialtjänstens uppdrag är delvis ett hinder för detta. Verksamheten kommer aktivt fortsätta att verka i de områden där de mest utsatta familjerna finns och arbeta för att nå ut med korrekt information om socialtjänstens uppdrag till alla Huddingebor.

Statistik och kvalitetsregister

Verksamheten arbetar för att nå fler individer och familjer med tidiga, ej biståndsbedömda, insatser. Uppdraget att samordna kommunens preventionsuppdrag i kombination med satsningar i form av resursförstärkning på förebyggande insatser har lett till att verksamheten når fler individer och familjer tidigt innan problemen blivit stora. Det förebyggande arbetet bygger på god samverkan och samordning mellan individen och familjen, förskola, grundskola, externa aktörer (tex regionen) samt verksamheten.

Förebyggande verksamhet

Följande volymer har under året hanterats inom den förebyggande verksamheten:

- ABC 3-12 år - under året har 14 grupper, med sammanlagt 69 deltagare, genomförts.
- ABC Tonår - under året har 3 grupper, med sammanlagt 32 deltagare, genomförts.
- Trygghetscirkeln - under året har 7 grupper, med sammanlagt 42 föräldrar, genomförts.

- Anhörigstöd till barn och unga, det vill säga stöd till barn till föräldrar med beroendeproblem, psykisk ohälsa eller föräldrar som är skilda och har svåra samarbetsproblem, har genomfört 8 grupper under året. Parallellt har lika många föräldragrupper genomförts. Sammanlagt har 60 barn och 64 föräldrar deltagit.

Totalt har 207 föräldrar deltagit i de olika föräldrastödsprogrammen samt 60 barn i Fridlyst gruppverksamhet.

Utredning

För barn och unga är den genomsnittliga utredningstiden 109 dagar vilket är inom den lagstadgade tiden om 120 dagar. Uppdelat mellan enheterna är siffran för barnenheten 112 dagar samt för ungdomsenheten 100 dagar. Huddinge ligger fortsatt bland de 25 % med högst utredningstid i landet. Trenden är dock positiv då den genomsnittliga utredningstiden för barn och unga har gått ner från 115 dagar år 2020 och 111 dagar år 2021.

Inom den genomsnittliga utredningstiden ryms ärenden där utredningarna genomförs snabbt men även ärenden där utredningstiden är längre än de lagstadgade 120 dagarna. Andelen utredningar som överstiger lagstadgad tid är 33 procent på barnenheten och 23 procent på ungdomsenheten.

Verksamheten har som mål att öka andelen utredningar som ej överstiger 90 dagar vilket är en högre ambition än vad lagstiftningen anger. En genomsnittlig utredningstid på under 90 dagar är vad som krävs för att vara bland de 25 % med kortast utredningstid nationellt. Gällande resultaten för andel utredningar avslutade inom 90 dagar har barnenheten ökat från 24 % 2021 till 31 % 2022. Ungdomsenheten visar ett resultat på 31 % vilket är en procents ökning sedan 2021.

Brukarundersökningar

Nationella brukarundersökningen

Barn-, ungdoms- och familjehemsenheten deltog under hösten i den nationella brukarundersökningen. På barn- respektive ungdomsenheten är svarsfrekvensen så låg att svar inte redovisas. På familjehemsenheten har svar redovisats men svarsfrekvensen är så låg att det inte går dra några generella slutsatser.

Familjehemsenheten

Brukarundersökning genomfördes under oktober månad via Sveriges kommuner och regioners (SKR) nationella brukarundersökningar för placerade barn. Antal ungdomar som ingick i målgruppen för enkäten var 22. Totalt sett har åtta svar inkommit. Underlaget med åtta svarande är för litet för att kunna dra några slutsatser om hur samtliga familjehemsplacerade barn och unga över 13 år upplever det stöd som de får från familjehemmet men samtidigt är det viktigt att ta till vara på de svar som inkommit. Resultatet sammanfattas här:

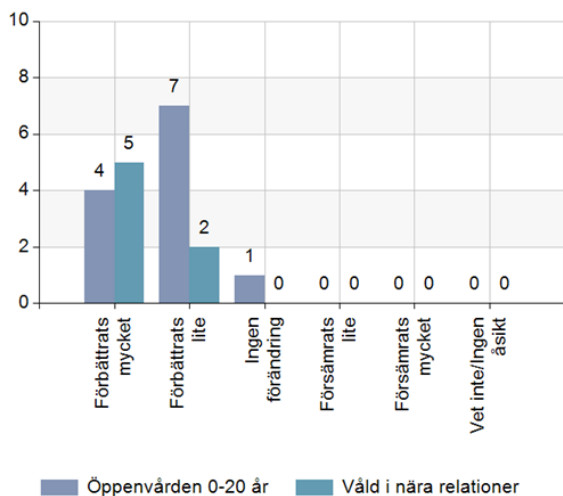
- Samtliga ungdomar som svarat på frågan om de får det stöd de behöver i familjehemmet för att ha en bra fritid har svarat "Ja, alltid" eller "Ja, ibland" vilket är en högre andel än nationellt.
- På frågan "får du vara med och bestämma om saker som är viktiga för dig" är resultatet lägre än för snittet nationellt. Resultatet påverkas dock mycket av enskilda individers svar då så få svar har inkommit.
- På frågan om det "finns någon vuxen att prata med om du behöver" svarar återigen en person – aldrig. Övriga svarande svarar dock att det ofta finns det och snittet blir högre än andelen nationellt.
- På frågan om man känner sig trygg i familjehemmet svarar alla "mycket eller ganska" vilket är en högre andel än nationellt.

Verksamhetens brukarundersökning

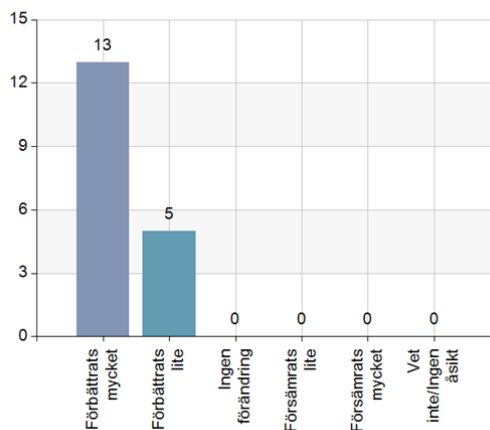
Verksamheten har sedan 2022 genomfört en egen brukarundersökning i samband med avslutad utredning och insats. Nedan redovisas resultat från respektive enhet inom öppenvården, även här är svarsfrekvensen för låg för barn- respektive ungdomsenheten för att redovisas. Frågorna är desamma som i den nationella brukarundersökningen. De kvalitetsområden som berörs är: tillgänglighet, information, bemötande, delaktighet, helhetsomdöme och förändring.

Nedan redogörs för resultatet på frågan: Hur har din situation förändrats sedan du fick kontakt med socialtjänsten i kommunen? Överlag visar resultatet att de brukare som svarat upplever att deras situation förbättrats efter det stöd de mottagit.

Öppenvården 0–20 år

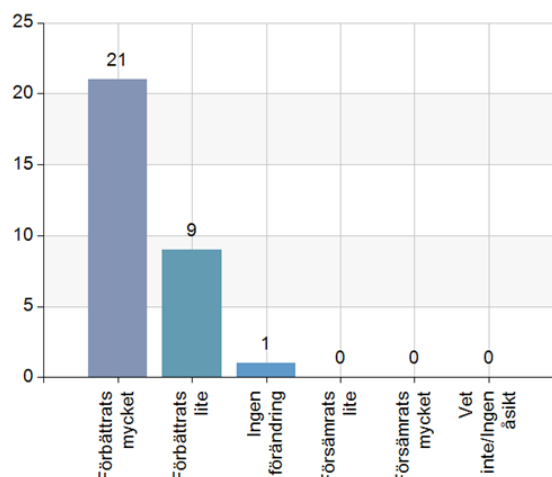
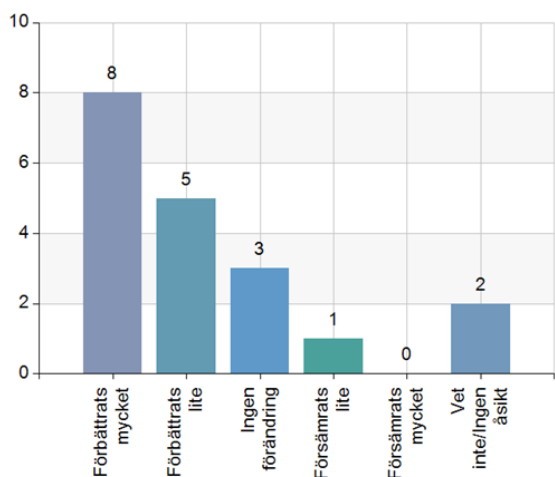

Öppenvården 13–20 år - MiniMaria, Unga i riskzon, Stödboende Myren

Öppenvården 13–20 år, ungdomstjänst Ungdomsmottagningen

och ungdomskontrakt

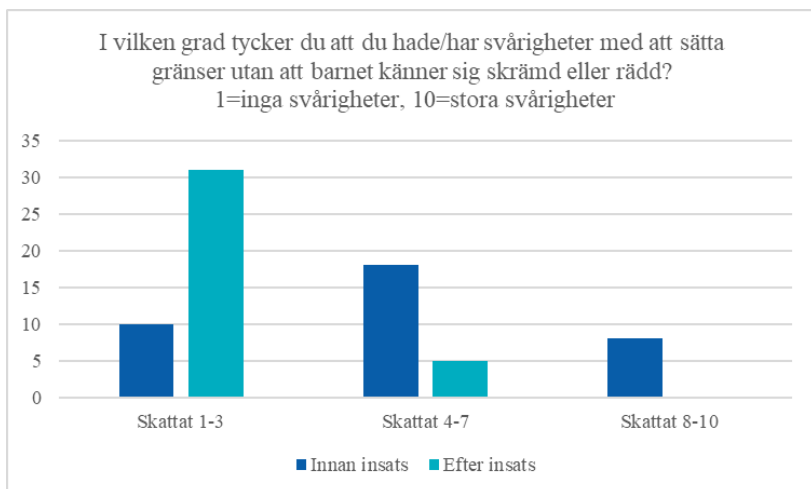
Systematisk uppföljning

Systematisk uppföljning handlar om att löpande beskriva och mäta den enskildes problem och behov, insatser och resultat för att sedan sammanställa informationen på gruppnivå. Systematisk uppföljning är en viktig del i arbetet med evidensbaserad praktik för att kunna höja kvaliteten i verksamheten.

För att ta reda på effekten av insatser som ges har systematisk uppföljning av insatsen FBI (Föräldrar- och barninsats för barn som utsatts för våld) pågått sedan hösten 2020. De föräldrar som genomgått insatsen får i samband med avslut svara på ett antal frågor. Resultatet visar att föräldrarna i högre grad kan sätta gränser utan att barnet känner sig skrämmd eller rädd. Resultatet visar också på en hög grad av nöjdhet. Insatsen visar på goda resultat av en beteendeförändring hos föräldern/omsorgspersonen. Barnens uppfattning redovisas separat utifrån upplevd familjesituation under och efter avslutad insats.

I vilken grad tycker du att du hade/har svårigheter med att sätta gränser utan att barnet känner sig skrämmd eller rädd?

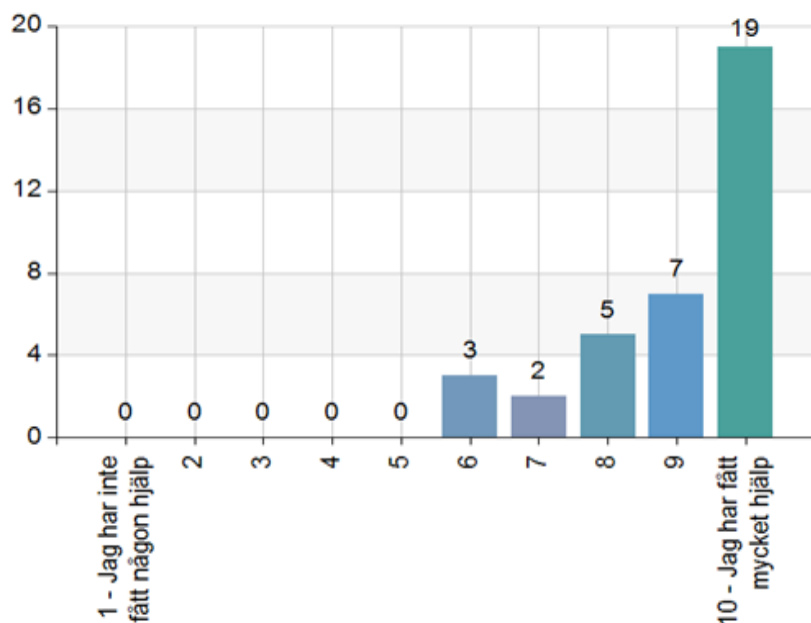
Frågan har besvarats genom att föräldern ringar in den siffran mellan 1–10 som hen tycker stämmer bäst. 1=inga svårigheter, 10=stora svårigheter.

Hur motsvarade föräldra-barn-insatsen dina förväntningar?

Frågan har besvarats genom att föräldern ringar in den siffran mellan 1–10 som hen tycker stämmer bäst, 1=jag har inte fått någon hjälp, 10=jag har fått mycket hjälp.

Resultat efter insats: Median 10, medel:9,03

Avvikelser, synpunkter och klagomål

Rapporterade avvikelser

Lex Sarah		Intern avvikelse		Synpunkter och klagomål	
2022	2021	2022	2021	2022	2021
24	18	11	3	17	14

Lex Sarah - beslutade bedömningar av utredda missförhållanden	2022	2021
Allvarligt missförhållande	3	4
Risk allvarligt missförhållande	-	-
Missförhållande	9	8
Risk för missförhållande	8	4
Ej missförhållande	4	1

Under året har 24 lex Sarah rapporter utretts. Majoriteten gäller brister i rättssäkerheten. Bristerna har funnits inom dokumentation av skyddsbedömningar, brister i skyddsbedömningar, överlämning av ärenden mellan mottagningsteamet och barnenheten samt brister i handläggningsprocessen.

Åtgärder som har beslutats om är följande:

- Förändringar av arbetssätt - Det behöver finnas en samstämmighet mellan barn- och mottagningsenheten om skyddsbedömningar vid våldsärenden, hur enheterna ska agera gällande att avvakta barnförhör alternativt genomföra barnsamtal direkt. Förändringar av arbetssätt och rutiner för att stärka barnperspektivet och tydliggörande av arbetssätt med syftet att nå rättssäkra bedömningar är framtagna och ska implementeras.
- Barnenheten har delats upp i ytterligare en grupp. En gruppleddare är tillsatt för att få ett än mer nära ledarskap i det dagliga operativa arbetet. De nya arbetssätten är delvis implementerade och arbetet kommer att fortsätta under 2023. Bakgrunden till varför arbetssätten fullt ut inte är implementerade beror främst på kompetensförsörjningsbrist.
- Skyddsbedömningar- Enheterna har genomfört ett arbete med syftet att göra likartade bedömningar i ärenden där det bedöms föreligga ett akut behov av skydd, det vill säga risk för placering av barn utanför det egna hemmet. Detta för att det ska finnas en samsyn mellan enheterna när fysiska skyddsbedömningar ska ske.
- Överlämning av ärenden - Arbetssätt har tagits fram gällande att överlämningar ska ske löpande i ärenden där barnet kan behöva akut skydd i form av placering. Vid misstanke om behov av akut skydd genomförs möten med den enskilde/familjen direkt med handläggare från mottagningsteamet och ordinarie handläggare tillsammans.
- Hänsyn till tidigare kännedom- Barnenheten har uppdaterat rutiner samt kvalitetsgranskat utredningar för att säkerställa att verksamheten i nuvarande utredning, analys och bedömning tar hänsyn till den tidigare kännedom som finns om barnet.
- Dokumentation om övervägande av vård- När en insats avbryts i förtid ska ett övervägande genomföras och dokumenteras för att se om syftet med vården har uppnåtts och att barnet fått sina behov tillgodosedda.
- Förlängningsbeslut har giltiga skäl - Barnenheten har upprättat nya rutiner för att säkerställa att utredningar som förlängs har giltiga skäl till förlängning och att detta dokumenteras.

Revisioner och granskningar

Konkurrensprövning av familjebehandling på öppenvården barn och unga

Huddinge kommun ska aktivt konkurrenspröva sina verksamheter genom att alla relevanta delar av den ska genomlysas för att utröna om en alternativ drift kan vara effektivare än den egna regin och en upphandling ska initieras.

Socialnämnden hade för år 2022 beslutat att konkurrenspröva biståndsbedömd familjebehandling för barn och unga. Förvaltningens utredning visade att den biståndsbedömda familjebehandlingen är både ändamålsenlig och effektiv till en relativt låg kostnad. Förvaltningen konstaterade att det i detta fall är en fördel att beslutsfattare och utförare av insatser finns inom samma nämnd, då det ökar flexibiliteten både vad gäller insatserna men också innebär att behov av andra insatser kan tillgodose snabbare. Förvaltningens utredning visade vidare att alternativet att upphandla driften innebär sämre förutsättningar för helhetslösningar för målgruppen och skulle försvåra samarbetet mellan beställande socialsekreterare och utföraren bland annat på grund sekretess. Samarbetet med externa utförare är avtalsstyrt och formaliserat på ett sätt som det inte behöver vara internt.

Förvaltningens slutsats av konkurrensprövningen var att den biståndsbedömda familjebehandlingen inte bör konkurrensutsättas utan snarare utvecklas inom befintlig organisation. I oktober 2022 fattade socialnämnden beslut i linje med förvaltningens förslag.

Uppföljning av föräldrarådgivarnas arbete

Verksamheten har i samverkan med barn- och utbildningsförvaltningen genomfört en uppföljning av föräldrarådgivarnas arbete. Den övergripande bilden som ges av verksamheten, socialtjänst samt skola, är att det är en viktig verksamhet som fyller en funktion som tidigare inte funnits inom socialtjänsten. Föräldrarådgivarna är engagerade, kunniga, drivna och måna om att familjer ska få ett tidigt och lättillgängligt stöd. Skolan är generellt sett positiva till den utökade och närmare samverkan med socialtjänsten och verksamheten bidrar till en tydlig förstärkning av både socialtjänstens och skolans förebyggande, preventiva arbete.

I uppföljningen framkommer att tillgänglighet, flexibilitet och relationsskapande är viktiga framgångsfaktorer i arbetet. Utmaningar och möjlighet till fortsatt utvecklingsarbete finns både i själva rollen som föräldrarådgivare och i samverkan med skola och socialtjänstens myndighetsutövning. Det rör bland annat ett förtydligande av uppdraget för föräldrarådgivare och behov av övergripande gemensamma rutiner för samverkan. Under 2023 kommer förvaltningen tillsammans med barn- och utbildningsförvaltningen att arbeta vidare med de förbättringsområden som uppföljningen visar på.

Uppföljning av arbetet med samutredningar

Barn påverkas av sina föräldrars situation. Att se familjen som en helhet och samordna utredning och insatser bidrar till ett ökat fokus på barnperspektivet. Sedan flera år har arbete med samordnade utredningar genomförts i familjer där en eller båda föräldrarna har beroendeproblematik. Arbetet har följts upp under 2022 och uppföljningen visade att arbetssättet bidrar till att uppfylla de mål som anges för arbetet med samutredningar. Arbetssättet innebär att utveckla samverkan och samsyn, möjliggöra en professionell bedömning utifrån ett helhetsperspektiv, utveckla kunskap hos medarbetare, erbjuda familjen ett lämpligt stöd, arbeta motiverande och förebygga uppkomsten av allvarliga beroendeproblem så tidigt som möjligt. I uppföljningen lyfter de intervjuade medarbetarna flera aspekter av arbetet som behöver förtydligas och utvecklas för att uppnå helhetssyn och samordning i det familjeorienterade arbetet. Exempelvis ser medarbetarna behov av att samverkan fortsätter efter utredningarnas avslut under hela insatsperioden, att kunskap hos handläggarna om möjliga behandlingsalternativ ökar samt att det finns forum för att sprida kunskaper och bidra till en lärande organisation. Under 2023 planerar verksamheten att fortsätta att utöka arbetssättet så att det används i samtliga utredningar när en förälder är aktuell inom vuxensektionen.

Bedömning av kvalitet

Förebyggande verksamhet

Det ska vara lätt och enkelt att få stöd och hjälp i ett tidigt skede. Den förebyggande verksamheten har under året utökats och fler har kunnat få stöd och hjälp. På huddinge.se finns idag ett antal filmer som beskriver vilket stöd som finns att tillgå. Samverkan med skolor, fritidsgårdar, föreningsliv och regionen har etablerats och fortsatt att utvecklas. Utökningen av föräldrastödsgrupper har resulterat i att fler föräldrar har kunnat erbjudas ett tidigt stöd.

- Föräldrastödsgrupperna som erbjuds har evidens
- Föräldrarådgivarna fyller en viktig funktion i att möta upp föräldrar i behov av stöd i sitt föräldraskap
- Familjecentralerna har under året fått en ökad tillströmning
- Brukarundersökning av det individuella stödet följs upp årligen och visar på goda resultat
- Anhörigstödet till barn och unga följs upp efter avslutad insats och visar på goda resultat
- Tidigt stöd till unga inom ramen för öppenvård 13–20 år följs genom skattningar enligt en evidensbaserad metod både före och efter insats. Uppföljningarna visar på goda resultat

Verksamheten har idag en stor bredd i det förebyggande arbetet och stödet som erbjuds utgår från bästa tillgängliga kunskap. Under 2022 har arenorna där verksamheten möter invånarna utökats, exempelvis genom fler föräldrarådgivare och digitala lösningar. De familjer som får stöd i ett tidigt skede är nöjda och uppger att deras situation har förbättrats. Den förebyggande verksamheten och preventionsarbetet är väl fungerande och under året har fler invånare sökt stöd i ett tidigt skede vilket tyder på att det stöd som erbjuds håller god kvalitet. Den fortsatta utbyggnaden av den förebyggande verksamheten bör långsiktigt leda till att färre familjer kommer i kontakt med socialtjänstens myndighetsutövning.

Myndighetsutövning för barn och unga

Verksamheten har under året fortsatt arbetet med att komma till rätta med de brister i rättssäkerhet som tidigare identifierats dels i Lex Sarah-utredningar och dels av verksamheten själva. Det förekommer i slutet av året fortfarande brister i rättssäkerheten i delar av myndighetsutövningen som kan resultera i att barn och unga inte får det skydd och stöd de har rätt till.

I den mest komplexa delen av myndighetsutövningen är den största utmaningen svårigheter med kompetensförsörjning. Det är svårt att rekrytera och behålla erfarna socionomer och det får till följd att det ofta är unga nyutexaminerade socionomer som handlägger de allra svåraste ärendena rörande barn och ungdomar. Myndighetsutövning inom barn- och ungdomsvården är känslomässigt påfrestande med komplexa ärenden, svåra bedömningar och krävande samtal. Det får till följd att många efter att par år väljer att sluta eller byta till andra uppdrag inom socialtjänsten. Inom verksamheterna pågår en rad olika åtgärder för att hantera kompetensförsörjningen och för att säkerställa en god arbetsmiljö med bra stöd för de anställda.

Verksamheten har under året till viss del implementerat nya arbetssätt som bland annat syftar till att barn och deras familjer ska få en insats så fort som möjligt, att de inte ska vara aktuella längre än nödvändigt samt att barn och deras familjer i högre utsträckning ska få träffa samma socialsekreterare under hela utredningstiden. Verksamheten kan konstatera att:

- Andelen utredningar avslutade inom lagstadgad tid har förbättrats på barnenheten. På ungdomsenheten har andelen försämrats något. Sammantaget är andelen avslutade utredningar inom lagstadgad tid fortsatt för låg.
- Andelen utredningar som avslutas utan insats är idag ca 50%. Bakgrunden till varför en sådan stor andel avslutas utan insats ska verksamheten analysera och målsättningen är att ta fram nya arbetssätt som ger fler barn, unga och föräldrar insats tidigt.
- Processen och arbetsflöden mellan mottagningsteam och utredningsenheter behöver förbättras.

Utförande av insatser

Socialtjänstens insatser och service ska utföras utifrån bästa tillgängliga kunskap och evidens, och verksamheten arbetar idag till viss del med systematiska uppföljningar. Det finns idag få evidensbaserade metoder och arbetssätt inom barn- och ungdomsvården i Sverige. Därför behöver verksamheten fortsatt utveckla arbetet med systematiska uppföljningar för att i högre utsträckning än idag kunna arbeta kunskapsbaserat.

Öppenvårdsinsatser

- Föräldrar - och barn insatsen (FBI) har under året systematiskt följts upp och visar på att föräldrarna upplever att de kunnat förändra sitt beteende och att de fått redskap i att hitta alternativa strategier för att bättre kunna bemöta sina barn.
- Under året har verksamheten utbildat personal i metoden Tryggare barn. Metoden syftar till att minska risken för våld mot barn genom att minska negativt samspel, förebygga risksituationer och stärka relationen mellan barn och föräldrar.
- Under året har nio våldsutövare påbörjat insatsen "Samtal om våld", vilket är samma antal som föregående år. Att verksamheten når så få är inte bra och arbetet framöver behöver samordnas inom förvaltningen för att nå ut till fler.
- Under året har 60 våldsutsatta fått insats inom den egna öppenvården bland annat utifrån metoden "Samtal om frihet".

De brukarundersökningar som genomförts inom öppenvården tyder på att verksamheten har en god kvalitet. För att kunna dra mer tillförlitliga slutsatser av kvaliteten behöver svarsfrekvensen öka. Det finns ett behov av att öppenvården i samverkan med myndighetsutövningen tillgodoser att stöd sätts in i ett tidigare skede. Målgruppen behöver i större utsträckning erbjudas evidensbaserade metoder för att förhindra ett långvarigt utanförskap.

Placerade barn

Barn placerade i familjehem är en särskilt utsatt grupp. Trygghet och kontinuitet är särskilt viktigt för barnens utveckling. Verksamheten följer antalet sammanbrott i familjehem, d.v.s. de barn som behöver omplaceras till ett nytt familjehem. Resultatet för året visar på en hög stabilitet och att antalet sammanbrott är få. Det tyder på att verksamhetens rekrytering av och stöd till familjehem håller en god kvalitet. Det i sin tur skapar trygghet för de familjehemsplacerade barnen. Verksamheten har också arbetat med stöd till biologiska föräldrar för att skapa ett tryggare umgänge för de familjehemsplacerade barnen.

Arbetet med att i största möjliga mån undvika institutionsplaceringar har gett ett gott resultat. Färre unga blir placerade på institution och har kunnat få sina behov tillgodosedda genom andra insatser, så som behandlingsfamilj och stödboende kombinerat med öppenvårdsinsatser. Långsiktigt ökar detta den unges förutsättningar att leva under så bra levnadsvillkor som möjligt och stärker den unge till att leva ett självständigt liv.

Förbättringsområden

Fokus för 2023 kommer fortsatt vara att styra och leda verksamheten mot en lättillgänglig och kunskapsbaserad verksamhet och verksamheten kommer fortsätta omställningen till första linjens och andra linjens socialtjänst. Detta arbete går helt i linje med de intentioner som finns i den kommande reviderade socialtjänstlagen, *Hållbar socialtjänst – En ny socialtjänstlag SOU 2020:47*.

Utvecklingsområden som prioriteras under 2023 är följande:

- Nå fler tidigt genom att verksamheten, i dialog och i samarbete med berörda förvaltningar, tar fram en god grund för samordning, samverkan och prioriteringar kring de aktiviteter som finns i kommunens tre handlingsplaner inom ramen för preventionsuppdraget.
- Tillsammans med barn- och utbildningsförvaltningen samt kultur- och fritidsförvaltningen utveckla arbetet med barn 10–12 år.

- Fortsatt fokusera på arbetet med att upptäcka våld och sätta in stöd och hjälp tidigt till barn, unga och föräldrar. I arbetet är det också viktigt att nå ut med stöd tidigt till fler personer som utövar våld i samverkan med vuxensektionen.
- Prioritera arbetet med att komma tillrätta med de brister som gäller utredningar av barn i behov av stöd och skydd. Fokus kommer ligga på att utveckla arbetssätt som går i linje med lagstiftarens intentioner, dvs utreda skyndsamt och inte mer än nödvändigt. Fler ska erbjudas insats i samband med aktualisering.
- Utveckla familjeorienterat arbetssätt för verksamhetens samtliga målgrupper för att nå fler familjer i ett tidigt skede samt att erbjuda barn, unga och föräldrar helhetssyn och samordning i utredningar och insatser.
- Fortsätta att utveckla metoder och insatser för att kunna möta behoven hos målgruppen barn och unga som har kopplingar till kriminella grupperingar samt följa upp det arbete som påbörjats.
- Utveckla arbetet med SIP, Samordnad individuell plan, genom att ha samordnare för SIP inom barn och utbildningsförvaltningen och individ- och familjeomsorgen.
- Erbjud målgruppen barn och unga med funktionsnedsättning och social problematik bättre stöd inom egen regi för att bättre svara upp mot målgruppens behov av samordning av insatser.
- Erbjud flera barn, unga och familjer ett utbud av insatser som alla vilar på bästa tillgängliga kunskap, det vill säga evidensbaserade insatser alternativt insatser där verksamheten gör lokal systematisk uppföljning.
- I samarbete med barn- och utbildningsförvaltningen implementera modell för att fånga upp elever med hög skolfrånvaro
- Implementera en framtagen struktur för uppföljningsbara och mätbara mål samt måloppfyllelse för de biståndsbedömda insatserna.
- Brukarundersökningar är ett viktigt verktyg för att utveckla kvaliteten i verksamheten. Verksamheten arbetar med en ny struktur som syftar till att öka svarsfrekvensen.
- För att säkra kompetensförsörjningen och tillgodose att medborgarna får rätt stöd som bygger på bästa tillgängliga kunskap ska verksamheten säkerställa att medarbetare får kontinuerlig kompetensutveckling kopplat till sitt uppdrag utifrån en framtagen och kommunicerad kompetensplan.